

Eötvös Loránd Tudományegyetem által indítandó német nyelv és nemzetiségi kultúra gyermekkorban mesterképzési szak nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2026/8/VI/8. sz. határozata

Iktatószám: MAB/430-4/2026

A Testület támogatja a német nyelv és nemzetiségi kultúra a gyermekkorban (német nyelv és nemzetiségi kultúra az iskoláskor előtti években specializáció, német nyelv és nemzetiségi kultúra az első iskolaévekben specializáció) mesterképzési szak (képzés nyelve: magyar, munkaforma: nappali/levelező) indítását az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint azok ismeretkörei és kreditértékei megfelelnek a képzési és kimeneti követelményekben (KKK) foglaltaknak. A tanterv alkalmas a képzési célok elérésére. A képzési terv biztosítja a KKK-ban meghatározott valamennyi kompetenciaelem elsajátítását. A tantárgyleírásokban meghatározott képzési cél összhangban áll az elméleti és gyakorlati tananyag tartalmával. Az ismeretek egymásra épülése biztosított a képzés során. A szakmai gyakorlat tartalmilag és célrendszerében illeszkedik a KKK-ban megfogalmazott képzési célokhoz és kompetenciákhoz. Az elméleti ismereteket módszertani és gyakorlati tantárgyak egészítik ki, amelyek együttesen támogatják a hallgatók integrált nemzetiségi nevelési és kulturális ismereteinek, valamint a bölcsődei, óvodai és kisiskolás kori nyelvtanadáshoz szükséges szakmai kompetenciáinak kialakítását. A képzési terv megfelelő hangsúlyt helyez a pedagógiai kultúra megújítására, a digitális kompetenciák fejlesztésére és a környezettudatosságra. A kutatómódszertani és elméleti ismeretek megalapozása a doktori képzésben történő továbbtanulást is támogatja. Az elméleti és a gyakorlatközpontú, élményalapú pedagógiai elemek aránya megfelelő.

A képzési struktúrában rendelkezésre áll mobilitási ablak. A megadott szakirodalom releváns, igazodik a képzési programhoz, és tartalmazza az elmúlt 5 évben született tudományos munkákat, nemzetközi forrásokat, adatbázisokat, saját jegyzeteket és digitális tananyagokat. Az alkalmazott értékelési módszerek és eljárások alkalmasak a hallgatói tudás és teljesítmény objektív és megbízható mérésére. A záróvizsga alkalmas a hallgatói tudás és szakmai teljesítmény komplex értékelésére. A diplomamunka készítésének folyamata intézményi szinten szabályozott.

A szakfelelős az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatója, tudományos fokozattal rendelkezik, szakmai profilja szorosan kapcsolódik a német nemzetiségi pedagógusképzés, a koragyermekkorai nevelés, valamint a kétnyelvű és interkulturális pedagógia területeihez. Felsőoktatási oktatási tapasztalata és a képzési tartalom fejlesztésében vállalt szerepe megfelelő alapot biztosít a képzés szakmai és tudományos irányításához. Tudományos tevékenysége, publikációi elsősorban a gyermeknyelv-fejlődéshez, a kétnyelvű szocializációhoz és az interkulturális neveléshez kapcsolódnak. Hazai és nemzetközi szakmai együttműködésekben, tananyagfejlesztési folyamatokban és pedagógus-továbbképzési programokban való részvétele támogatja a képzés szakmai aktualitását és gyakorlati beágyazottságát.

A specializáció felelősök kutatási területe, oktatási tevékenysége illeszkedik az általuk gondozott specializációhoz.

A törzsanyag ismeretköreinek felelősei esetében a tudományos fokozattal rendelkező oktatók aránya megfelelő. A doktori fokozattal rendelkező oktatók jelenléte támogatja a hallgatók tudományos gondolkodásának és kutatómódszertani kompetenciáinak fejlődését.

A törzsanyag intézményi felelőseinek a fele tudományos fokozattal rendelkezik. A törzsanyag oktatóinak legalább háromnegyede az intézmény saját alkalmazottja. A szakmai ismeretkörök felelősei igazolt szakmai gyakorlattal rendelkeznek. A törzsanyag ismeretköreinek intézményi felelősei legfeljebb három ismeretkörért felelősek.

A gyakorlati foglalkozások vezetőinek (az intézményen belüli, terep- és külső gyakorlatokat kivéve) legalább a fele teljes munkaidőben foglalkoztatott oktató. Az intézmény belső szabályozással rendelkezik az oktatói kör szakmai relevanciájának és a képzési célokkal való összhangjának rendszeres felülvizsgálatára.

A tanulmányi tájékoztató – beleértve a kreditrendszert, vizsgarendet stb. – elérhető a hallgatók számára. A képzéshez szükséges szakterületi infrastrukturális alapfeltételek rendelkezésre állnak. Az intézményi könyvtári állomány biztosítja a kötelező és ajánlott szakirodalmi jegyzékben szereplő művek elérhetőségét valamennyi hallgató számára. A szakterületi tudományos háttér felkészíti a hallgatókat tanulmányaik doktori képzésben

történő folytatására.

I.1.-I.2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfeleltetése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	megfelel
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	megfelel
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfeleltetése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	megfelel
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
a) A szakfelelős megfeleltetése	megfelel
b) A specializáció felelősök megfeleltetése	megfelel
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfeleltetése	megfelel
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	megfelel
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	megfelel
A szakhoz kapcsolódó szakterületi tudományos háttér, a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés	megfelel

Fejlesztési javaslatok:

1. Javasolt a kutatási eredmények és az oktatók saját publikációinak tantárgy- és kurzusszintű beépülésének részletesebb dokumentálása a tantárgyi tematikákban.
2. Javasolt a mobilitási lehetőségek tantervi megvalósításának és a mobilitásba történő tényleges bekapcsolódás feltételeinek explicitebb bemutatása. A képzés nemzetközi kapcsolódási lehetőségei megfelelőek, ugyanakkor ezek gyakorlati megvalósítása nem minden esetben jelenik meg egyértelműen a tantervi dokumentációban.
3. Javasolt a tantárgyi szakirodalmi jegyzékek aktualizálása és a friss nemzetközi szakirodalmi források arányának további növelése. A szakirodalmi háttér összességében megfelelő, azonban a legújabb kutatási eredmények és a nemzetközi források kurzusonként eltérő intenzitással jelennek meg.
4. Javasolt a szakirodalmi és digitális adatbázisokhoz való hozzáférés feltételeinek részletesebb dokumentálása, különös tekintettel a campuson kívüli hozzáférésre és a rendelkezésre álló adatbázisok körére.
5. Javasolt az egyes ismeretkörök eltérő intenzitású tudományos aktivitásából adódóan a kutatási beágyazottság kiegyensúlyozottabb erősítése, különösen azokon a területeken, ahol jelenleg inkább oktatásközpontú profil figyelhető meg.

Az intézményi hatáskörben létesített mesterképzési szak Képzési és Kimeneti követelményeire vonatkozó szakmai észrevételek:

A német nyelv és nemzetiségi kultúra a gyermekkorban mesterképzési szak képzési és kimeneti követelményeinek a rokon képzésekkel történő szakmai összevetés alapján megállapítható, hogy az intézményi hatáskörben létesített mesterképzési szak több ponton tartalmi kapcsolatot mutat a már működő óvodapedagógus nemzetiségi szakirány, tanító nemzetiségi szakirány, valamint a Gyermek kultúra MA képzések kompetenciaelemeivel. Az összevetés ugyanakkor azt is igazolja, hogy az átfedések elsősorban a korai gyermekkorai nevelés, a nemzetiségi kultúrák közvetítése, a kétnyelvűség, az identitásfejlesztés és az élményalapú tanulás általános területein jelentkeznek, míg a tervezett mesterképzés ezeket sajátos, magasabb szintű és integrált német nyelvi, nyelvpedagógiai, nemzetiségi kulturális és kutatásorientált megközelítésben kapcsolja össze.

Az óvodapedagógus nemzetiségi szakirányhoz képest különösen erős kapcsolat mutatható ki a korai kétnyelvűség, a 3–7 éves korosztály nyelvpedagógiai támogatása, a nyelvtanadási és nyelvfejlesztési stratégiák, továbbá a nemzetiségi identitás és a nevelési környezet összefüggései tekintetében. Például mindkét képzés hangsúlyosan foglalkozik a korai kétnyelvűséggel és a nemzetiségi nyelvi neveléssel. A tervezett mesterképzés azonban e területeket a gyermekkorai nyelvi nevelés és nyelvszajátítás, valamint a neurolingvisztikai és pszicholingvisztikai kutatások eredményeivel is összekapcsolja, továbbá hangsúlyt helyez a német nemzetiségi nevelés módszereinek, a nyelvhasználat sajátosságainak és a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának magasabb szintű elsajátítására.

A tanító nemzetiségi szakirány vonatkozásában szintén jelentős tartalmi kapcsolódás figyelhető meg a nemzetiségi nyelv, kultúra, történelem és irodalom, valamint a nyelvpedagógiai eljárások és a korai kétnyelvűség területén. A tervezett mesterképzés nem kizárólag egy meghatározott életkori szakasz pedagógiai feladataira készít fel, hanem a gyermekkorai német nemzetiségi nevelést szélesebb, interdiszciplináris keretben vizsgálja. A képzési célok között megjelenik a gyermekkorai nyelvi nevelés és nyelvszajátítás, a nemzetiségi identitás fejlődése, a kultúrák közvetítése, a nyelvpedagógiai kutatások, valamint a nemzetiségi programok tervezése, koordinálása és fejlesztése is. Ez a fókusz a képzés szakmai profilját a hagyományos pedagógusképzési kompetenciákon túlmutató, mesterfokú szakértői és kutatói irányba bővíti.

A Gyermek kultúra MA képzéssel való összevetés alapján a legerősebb tartalmi kapcsolódás a kultúra és a nevelés összefüggései, az identitásfejlődés, a gyermekek és családjaik szociokulturális kötődése, az érzelmi nevelés, az élményalapú tanulás, valamint a kulturális tevékenységek pedagógiai alkalmazása terén mutatható ki. A tervezett képzés sajátossága azonban, hogy mindezen területeket kifejezetten a német nyelv és a magyarországi német nemzetiségi kultúra közvetítésének perspektívájából értelmezi. A képzésben a német nyelvi, irodalmi, népiismereti és kulturális tartalmak nem önálló, egymástól elkülönülő elemekként, hanem a gyermekkorai nyelvi és kulturális fejlődés komplex rendszerében jelennek meg.

Hiányzik annak bemutatása, hogy a mesterképzés milyen, a korábbi képzési szinteken megszerzett tudásra épülő, attól minőségileg vagy funkcionálisan eltérő szakmai többletet kíván biztosítani. A kérdést tovább erősíti, hogy a szak a KKK alapján nem pedagógusképzési, hanem bölcsészettudományi képzési területhez tartozik, miközben a képzési és gyakorlati elemek jelentős része pedagógiai tevékenységekhez kapcsolódik.

A bemeneti követelmények és a képzési célok összhangja szintén pontosítást igényel. Amennyiben a képzés elsősorban nemzetiségi szakirányú óvodapedagógus, illetve tanító BA-végzettséggel rendelkező hallgatókra épít, a belépő hallgatók előzetes nyelvi kompetenciájának feltételezhetően magas szintje miatt kérdéses az alapozó jellegű nyelvtani ismeretek MA-képzésben történő hangsúlyos megjelenítése. Ez különösen azért releváns, mert a vonatkozó pedagógusképzések esetében a nemzetiségi nyelvi kompetenciák már a korábbi képzési szinten is megjelennek. A képzési dokumentáció ennek megfelelően pontosabb bemeneti és kimeneti nyelvi szintmeghatározást, valamint a korábbi tanulmányokra épülő előrehaladás egyértelműbb bemutatását igényelné.

Budapest, 2026. szeptember 18.

Dr. Szilágyi János Ede
a MAB elnöke